

بررسی نقش فوق‌روان‌کننده‌ها در مشخصات مکانیکی و دوام بتن و تاثیر استفاده از آنها در هزینه و رفتار سازه ساختمان‌های بتنی

هیوا پیرصاحب

حسن افشین

دانشجوی کارشناسی ارشد عمران- سازه، دانشگاه صنعتی سهند تبریز

دانشیار دانشکده مهندسی عمران، دانشگاه صنعتی سهند تبریز

Hiva.pirsaheb@yahoo.com

Hafshin@sut.ac.ir

چکیده

فوق‌روان‌کننده‌ها از طریق کاهش نسبت آب به سیمان می‌توانند به افزایش مقاومت، کاهش نفوذپذیری و افزایش دوام بتن کمک نمایند، ولی ازسوی دیگر موجب بالا رفتن هزینه تولید بتن می‌شوند. هدف از این تحقیق بررسی نقش این مواد در افزایش مشخصات مکانیکی و دوام بتن و تاثیر استفاده از آنها در هزینه بتن، مقدار فولاد مصرفی اسکلت ساختمان‌های بتنی و رفتار آنها در برابر زلزله می‌باشد. به این منظور دو سری بتن تهیه شده‌اند. در سری اول با کاهش عیار سیمان و افزودن فوق‌روان‌کننده نسبت آب به سیمان کاهش، و در سری دوم نیز با ثابت نگه داشتن عیار سیمان و افزودن فوق‌روان‌کننده، نسبت آب به سیمان کاهش یافته است. در تهیه مخلوط‌های بتنی از سه نوع سیمان پرکاربرد در منطقه آذربایجان و فوق‌روان‌کننده سازگار با آنها استفاده شده است. نمونه‌های بتن سخت شده تحت آزمایش‌های تعیین مقاومت فشاری، مدول الاستیسیته، ضریب پواسون، جذب آب و دوام در برابر سیکل‌های متوالی ذوب و یخبندان قرار گرفته‌اند. سه تیپ قاب نمونه بتن آرمه با تعداد طبقات متفاوت و با استفاده از مشخصات مکانیکی بدست آمده برای بتن‌های تهیه شده، طراحی و سپس مقدار فولاد مصرفی، تغییر مکان افقی تراز بام، حداکثر تغییر مکان نسبی طبقات، تغییر شکل وسط دهانه تیرها و منحنی ظرفیت آنها محاسبه و مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان دهنده این است که کاربرد فوق‌روان‌کننده‌ها علاوه بر افزایش دوام و کاهش نفوذپذیری بتن، از طریق افزایش مشخصات مکانیکی بتن سخت شده موجب کاهش فولاد مصرفی و تغییر شکل سازه و افزایش شکل‌پذیری در اسکلت ساختمان‌های بتن مسلح می‌شود.

کلمات کلیدی: مشخصات مکانیکی بتن، فوق‌روان‌کننده، دوام بتن، کاهش فولاد مصرفی، رفتار قاب‌های بتنی

E کد

Investigation the Role of Super plasticizer on Mechanical Properties and Durability of Concrete and their Effect on Cost and Structural Behaviour in Reinforced Concrete Buildings

**Hiva Pirsahab
Hasan Afshin**

Msc Student of Civil Engineering – Structure, Sahand University of Technology

Associate Professor of Civil Engineering Department, Sahand University of Technology

09188397699Hiva.pirsahab@yahoo.com
09143119065Hafshin@sut.ac.ir

Abstract

Super plasticizers can help increasing strength, reducing permeability and also increasing durability of concrete by reducing the water-cement ratio, but in another hand, they increase the cost of concrete production. The purpose of this study is to investigate the Role of super plasticizer on compressive strength and durability of concrete and their effect on the cost of concrete and used steel structure behavior in reinforced concrete buildings. In order to do this, two series of concrete have been made. In the first series, by lowering the grade of cement and adding Super plasticizers the water -cement ratio was reduced. In the second series by keeping the grade of cement constant and adding super plasticizer, water-cement ratio was reduced too. Three types of common cements in Azerbaijan region were used with related super plasticizer to prepare concrete mixtures. Hardened concrete samples were tested to determine compressive strength, modulus of elasticity, Poisson's ratio, water absorption and durability against consecutive cycles freezing and melting. Three sample reinforced concrete frames from (3,6,10) story building was designed with mechanical properties of prepared concretes. Then the amount of steel used, the displacement of story roof, maximum of story drift, displacement of middle of bay beams and pushover curves were calculated and compared. The results indicates that using super plasticizers in addition to increasing durability and decreasing permeability, by increasing mechanical properties of hardened concrete, reduce the used reinforcement, the structure deformation and increase ductility in reinforced concrete building.

Keywords: Concrete Mechanical Properties, Super plasticizer, Concrete Durability, Steel Reducing, Reinforced Concrete Frame

۱- مقدمه

با توجه به کاربردهای متنوع بتن در صنعت ساختمان و نیاز به بتن‌های با ویژگی‌های خاص از جمله مقاومت و دوام بالا، نفوذپذیری کم، بررسی استفاده از افزودنی‌هایی که خواص مورد نظر را همراه با صرفه اقتصادی در بتن ارتقا بخشند لازم و ضروری می‌باشد. یکی از مواد افزودنی شیمیایی پرکاربرد فوق‌روان‌کننده‌ها می‌باشند که با افزایش روانی بتن، نسبت آب به سیمان که موثرترین عامل در خواص مکانیکی بتن می‌باشد را کاهش می‌دهند. پیشرفت علم شیمی و نیاز روزافزون صنعت ساختمان به مواد افزودنی شیمیایی جدید، منجر به تحول در صنایع تولید کننده مواد افزودنی شیمیایی بتن شده است، به نحوی که تاکنون این صنعت در خصوص فوق‌روان‌کننده‌ها سه نسل متفاوت را پشت سر گذاشته است: [۱ و ۲]

نسل اول: فوق‌روان‌کننده بر پایه ملامین

نسل دوم: فوق‌روان‌کننده بر پایه لیگنوسولفات

نسل سوم: فوق‌روان‌کننده بر پایه نفتالین

نسل چهارم: فوق‌روان‌کننده بر پایه پلی‌کربوکسیلات

در این مقاله به بررسی نقش فوق‌روان‌کننده بر پایه پلی‌کربوکسیلات بر مقاومت فشاری و دوام بتن و تاثیر آن در هزینه بتن، مقدار فولاد مصرفی و رفتار اسکلت ساختمان‌های بتن‌آرمه پرداخته شده است.

۲- مصالح مصرفی

برای تهیه مخلوط‌های بتن، مصالح مورد استفاده عبارتند از:

۱- درشت‌دانه:

درشت‌دانه شکسته مطابق با الزامات مندرج در استاندارد ASTM-C33 با حداکثر اندازه ۱۹ میلیمتر، چگالی ۲/۶۵، وزن مخصوص خشک میله خورده 1628 kg/cm^3 و درصد جذب آب ۰/۹۵٪ [۳]

۲- ریزدانه:

ریزدانه مطابق با الزامات مندرج در استاندارد ASTM-C33 با مدول نرمی ۳/۲۷، چگالی ۲/۶۰ و درصد جذب آب ۱/۲۱٪ [۳]

۳- سیمان: از سه نوع سیمان در منطقه آذربایجان استفاده شده است.

الف- سیمان پرتلند تیپ ۲ کارخانه صوفیان

ب- سیمان پرتلند تیپ ۲ کارخانه خوی

ج- سیمان پرتلند پوزولانی کارخانه صوفیان.

۴- آب مصرفی:

از آب آشامیدنی شهر تبریز برای تهیه بتن‌ها استفاده شده است.

۵- فوق‌روان‌کننده

فوق‌روان‌کننده بر پایه پلی‌کربوکسیلات مطابق با استاندارد ASTM- C494-12 مورد استفاده قرار گرفته است. [۴]

نمونه‌های ملات با استفاده از سه نوع سیمان انتخابی و چهار نوع فوق‌روان‌کننده موجود در بازار تهیه، سپس روانی و مقاومت فشاری ملات‌های دارای طرح اختلاط یکسان با هم مقایسه شده است. با توجه به نتایج، فوق‌روان‌کننده بر پایه پلی‌کربوکسیلات که سازگاری بیشتری با سیمان‌های انتخابی دارد، مورد استفاده قرار گرفته است.

به منظور برآورد هزینه بتن‌های تهیه شده، قیمت واحد هرکدام از مصالح از بخش تجاری استعلام و در جدول زیر ارائه شده است:

جدول ۱- هزینه هر کیلوگرم از مصالح مصرفی بتن (تومان بر کیلوگرم)

Super-plasticizer	Sofian Pozzolan Cement	Khoy Type II Cement	Sofian Type II Cement	Aggregate	Material Type
4000	106	112	108	5	Cost, Tomans/ kg

۳- آزمایش‌های انجام شده

کلیه آزمایش‌های انجام شده در آزمایشگاه بتن و مکانیک خاک دانشگاه صنعتی سهند تبریز انجام شده است.

برای طراحی مخلوط‌های بتنی از آیین‌نامه ACI-211-01 استفاده شده است. [۵]

برای هر کدام از سیمان‌های موجود سه طرح به ترتیب زیر در نظر گرفته شده است:

طرح اول یا کنترل: بتن بدون فوق‌روان‌کننده با حداقل اسلامپ ۱۰ سانتیمتر

طرح دوم: بتن با فوق‌روان‌کننده، عیار سیمان پایین‌تر و نسبت آب به سیمان کمتر نسبت به طرح اول، با حداقل اسلامپ ۱۰ سانتیمتر

طرح سوم: بتن با فوق‌روان‌کننده، عیار سیمان مساوی و نسبت آب به سیمان کمتر نسبت به طرح اول، با حداقل اسلامپ ۱۰ سانتیمتر

از هر مخلوط بتن آزمون‌هایی شامل ۶ آزمون مکعبی به ابعاد $10 \times 10 \times 10$ سانتیمتر به منظور تعیین مقاومت فشاری، ۲ آزمون مکعبی $10 \times 10 \times 10$ سانتیمتر به منظور تعیین جذب آب، ۲ آزمون مکعبی $10 \times 10 \times 10$ سانتیمتر به منظور تعیین دوام در برابر ذوب و یخبندان و ۱ آزمون استوانه‌ای استاندارد به ابعاد 15×30 سانتیمتر به منظور اندازه‌گیری مدول الاستیسیته و ضریب پواسون بتن تهیه شده است. برای اندازه‌گیری مدول الاستیسیته و ضریب پواسون از دستگاه انبساط‌سنج (شکل ۱) استفاده شده است. [۶] نمونه‌هایی که به منظور تعیین دوام بتن در برابر سیکل‌های متوالی ذوب و یخبندان در نظر گرفته شده‌اند، به ضخامت ۴ سانتیمتر برش خورده، (شکل ۲) و بعد از ۳۰ سیکل متوالی ذوب و یخبندان درصد کاهش وزن آن‌ها با هم مقایسه شده است. هر سیکل ذوب و یخبندان شامل ۱۲ ساعت دمای (-۱۶) درجه سانتیگراد (یخبندان) و ۱۲ ساعت دمای (+۲۰) سانتیگراد (ذوب) می‌باشد. [۷] تمام نمونه‌ها پس از ساخت تا ۲۴ ساعت درون قالب بوده و پس از آن به منظور عمل‌آوری تا دو ساعت قبل از آزمایش داخل آب با دمای حدود ۲۰ درجه سانتی‌گراد قرار گرفته‌اند (مدت زمان عمل‌آوری مرطوب بتن‌های دارای سیمان پرتلند پوزولانی ۴۲ روز و سایر بتن‌ها ۲۸ روز می‌باشد).

شکل ۱- دستگاه انبساط‌سنج

شکل ۲- نمونه برش خورده به منظور تعیین دوام بتن

طرح‌های اختلاط بتن‌های تهیه شده در (جدول ۲) ارائه شده است:

جدول ۲- طرح‌های اختلاط بتن‌های تهیه شده

Fresh Concrete Density ,kg/m ³	Super-plasticizer ,kg	Fine Aggregate ,kg	Coarse Aggregate ,kg	Water ,kg	Cement ,kg	Cement Type	Mix No.
2383	-	922	940	194	327	Sofian Type II Portland	Mix1 SPII1
2440	5.1	1114	912	126	283	Sofian Type II Portland	Mix2 SPII2
2414	5.95	1080	880	118	330	Sofian Type II Portland	Mix3 SPII3
2397	-	889	962	181	365	Khoy Type II Portland	Mix4 KPII1
2455	5.35	1097	922	123	307	Khoy Type II Portland	Mix5 KPII2
2485	6.8	1072	900	130	376	Khoy Type II Portland	Mix6 KPII3
2373	-	848	928	202	395	Sofian Pozzolanic Portland	Mix7 SPP1
2455	5.65	1058	908	140	343	Sofian Pozzolanic Portland	Mix8 SPP2
2455	6.94	919	980	131	408	Sofian Pozzolanic Portland	Mix9 SPP3

شکل ۳- آزمایش تعیین اسلامپ بتن تازه

شکل ۴- آزمایش تعیین درصد هوای بتن تازه

۴- نتایج و تحلیل آن‌ها

مدول برشی بتن برابر با: $G = \frac{E}{2(1+\nu)}$ در این رابطه G مدول برشی بتن می‌باشد که با افزایش مدول الاستیسیته و کاهش ضریب پواسون افزایش پیدا می‌کند.

مشخصات بتن‌های تهیه شده از قبیل مقاومت فشاری، مدول الاستیسیته، مدول برشی و ضریب پواسون نمونه‌های بتنی در (جدول ۳) ارائه شده است:

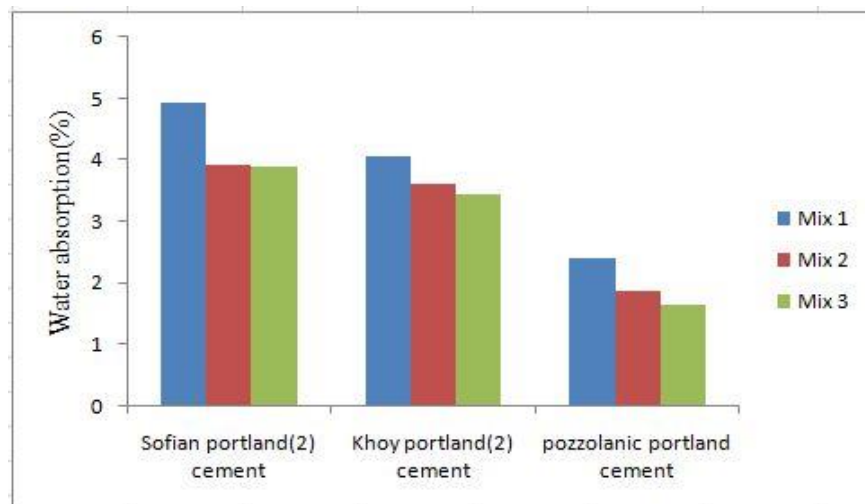
جدول ۳- مشخصات بتن‌های تهیه شده

Slump ,cm	Shear Modulus, kg/cm ²	Poisson Ratio	Young Modulus, kg/cm ²	W/C	Compressive Strength, kg/cm ²	Mix No.
10	109097	0.25	272743	0.60	286	Mix1 SPII1
15	142449	0.20	341878	0.45	452	Mix2 SPII2
15	158346	0.17	370530	0.35	525	Mix3 SPII3
10	115418	0.24	286237	0.50	315	Mix4 KPII1
14	132378	0.21	320355	0.40	412	Mix5 KPII2
17	164504	0.16	381650	0.35	560	Mix6 KPII3
12	103193	0.26	260048	0.51	270	Mix7 SPP1
15	144828	0.22	353381	0.40	490	Mix8 SPP2
17	162923	0.17	381240	0.32	570	Mix9 SPP3

درصد جذب آب نمونه‌های بتن سخت شده و میزان کاهش وزن آنها بعد از قرارگرفتن در برابر ۳۰ سیکل متوالی ذوب و یخبندان در (شکل ۵) و (جدول ۴) ارائه شده است:

جدول ۴- کاهش وزن نمونه‌های بتنی بعد از ۳۰ سیکل متوالی ذوب و یخبندان

Mix9 SPP3	Mix8 SPP2	Mix7 SPP1	Mix6 KPII3	Mix5 KPII2	Mix4 KPII1	Mix3 SPII3	Mix2 SPII2	Mix1 SPII1	Mix No.
0.09	0.61	Cracked	0.45	0.87	Crushed	1.26	Crushed	Crushed	Weight Loss (%)

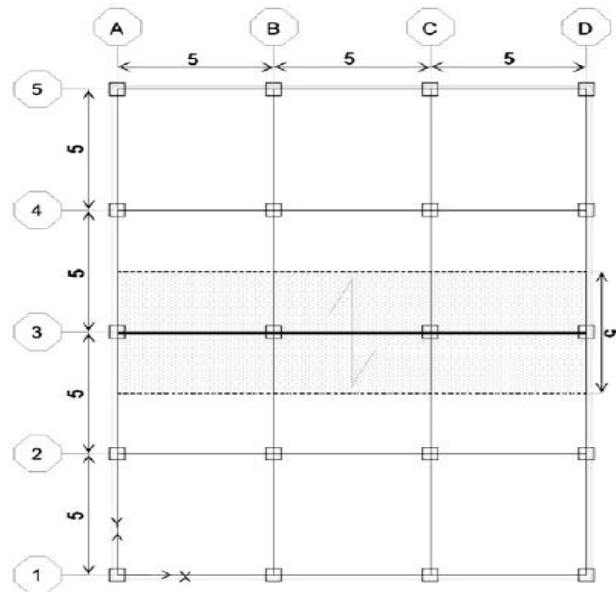
شکل ۵- درصد جذب آب نمونه‌های بتنی

نتایج نشان داده شده در (جدول ۴) و (شکل ۵) بیانگر این نکته است که:

با افزودن فوق‌روان‌کننده و کاهش نسبت آب به سیمان درصد جذب آب نمونه‌های بتنی کاهش و دوام آنها در برابر ذوب و یخبندان افزایش می‌یابد، بطوریکه نمونه بتن‌های بدون فوق‌روان‌کننده پس از ۳۰ سیکل متوالی ذوب و یخبندان کاملاً خرد شده‌اند. بتن دارای سیمان پرتلند پوزولانی دارای کمترین جذب آب و بیشترین دوام در برابر ذوب و یخبندان نسبت به بتن دارای سایر سیمان‌ها می‌باشد.

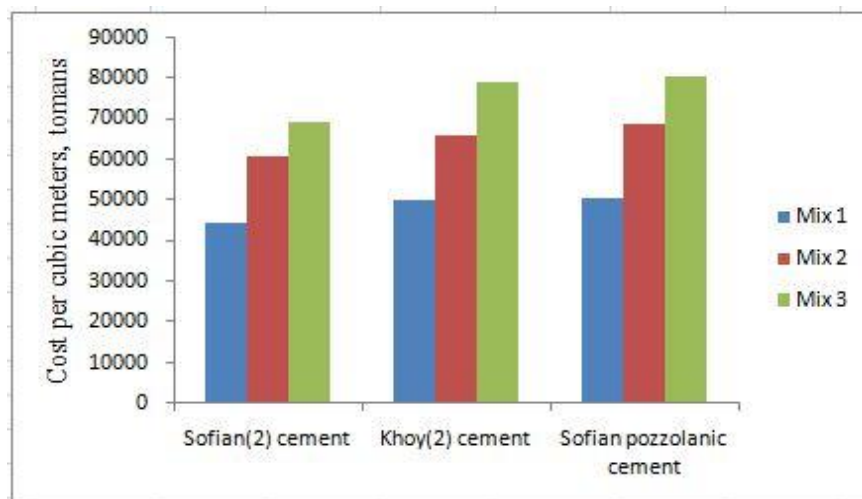
استفاده از طرح اختلاط ۳ یا به عبارت دیگر افزودن فوق‌روان‌کننده و کاهش نسبت آب به سیمان با عیار سیمان ثابت، بیشترین کاهش در جذب آب، و افزایش را در دوام بتن موجب شده است. این مطلب نشانگر نقش چشمگیر افزودن فوق‌روان‌کننده در بهبود دوام بتن می‌باشد.

به منظور بررسی تاثیر بتن‌های تهیه شده در مقدار فولاد مصرفی، تغییر مکان افقی تراز بام، حداکثر تغییر مکان نسبی طبقات، تغییر شکل وسط دهانه تیرهای قابهای بتن مسلح و شکل‌پذیری آن‌ها، قالبی از یک ساختمان مسکونی با استفاده از مشخصات مکانیکی ۹ نوع بتن (طرح ۱، ۲، ۳ و سه نوع سیمان) در تعداد طبقات مختلف (۳، ۶ و ۱۰ طبقه) طراحی شده است [۸، ۹]. ساختمان مسکونی انتخاب شده دارای پلان مطابق (شکل ۶)، محل احداث آن، منطقه با لرزه خیزی خیلی زیاد و دارای خاک نوع ۳ می‌باشد. سیستم سازه ای آن قاب خمشی با شکل‌پذیری متوسط است. ارتفاع طبقات ۳/۲ متر و سازه منظم در پلان می‌باشد [۱۰]. برای قاب-های طراحی شده مقدار میلگرد مصرفی، تغییر شکل وسط دهانه تیرها تحت بارهای ثقلی، تغییر مکان تراز بام، حداکثر تغییر مکان نسبی طبقات و منحنی ظرفیت آن‌ها محاسبه و مقایسه شده است.

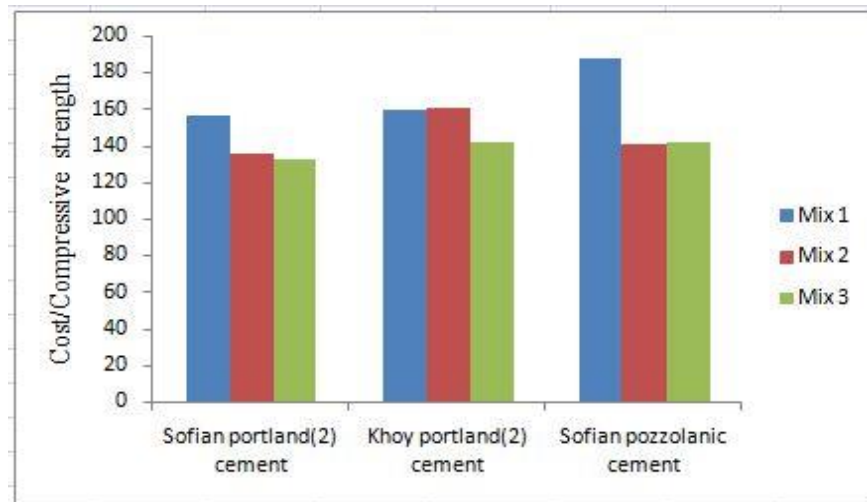
شکل ۶- پلان انتخابی

در (شکل ۳) هزینه برآورد شده هر متر مکعب از بتن‌های تهیه شده و در (شکل ۴) "هزینه مقاومتی" یا نسبت قیمت به مقاومت فشاری آنها نشان داده شده است:

شکل ۷- هزینه هر متر مکعب بتن

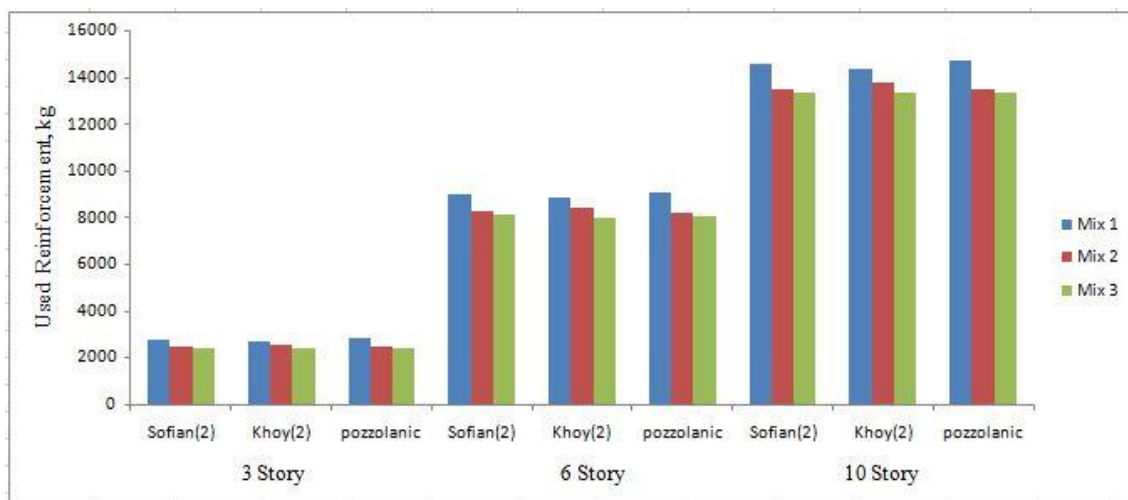

شکل ۸- هزینه مقاومتی یا نسبت قیمت به مقاومت بتن‌ها (تومان بر کیلوگرم بر سانتیمتر مربع)

علیرغم بالا رفتن هزینه خالص و مستقیم بتن‌های تهیه شده با استفاده از فوق‌روان‌کننده، هزینه مقاومتی یا نسبت قیمت به مقاومت این نوع بتن‌ها کاهش پیدا می‌کند. یا به عبارت دیگر افزودن فوق‌روان‌کننده به مخلوط‌های بتنی به صورت غیر مستقیم موجب صرفه‌جویی در هزینه‌ها می‌شود.

از لحاظ عملکرد اقتصادی همانگونه که از (شکل‌های ۷،۸) نیز مشخص است سیمان پرتلند تیپ ۲ صوفیان نسبت به دو نوع سیمان دیگر عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهد. همچنین به صورت نسبی استفاده از سیمان پرتلند پوزولانی هزینه بیشتری را موجب می‌شود. لذا می‌توان گفت در صورت عدم وجود ضرورت کاربرد این سیمان (مسائل دوام و حرارت هیدراسیون) حتی الامکان از دو سیمان دیگر استفاده کرد.

مقدار فولاد مصرفی، تغییر شکل وسط دهانه تیرها، تغییر مکان افقی تراز بام، و حداکثر تغییر مکان نسبی طبقات قاب‌های نمونه طراحی شده با بتن‌های مورد بررسی در (شکل‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲) ارائه شده‌اند. [۱۱]

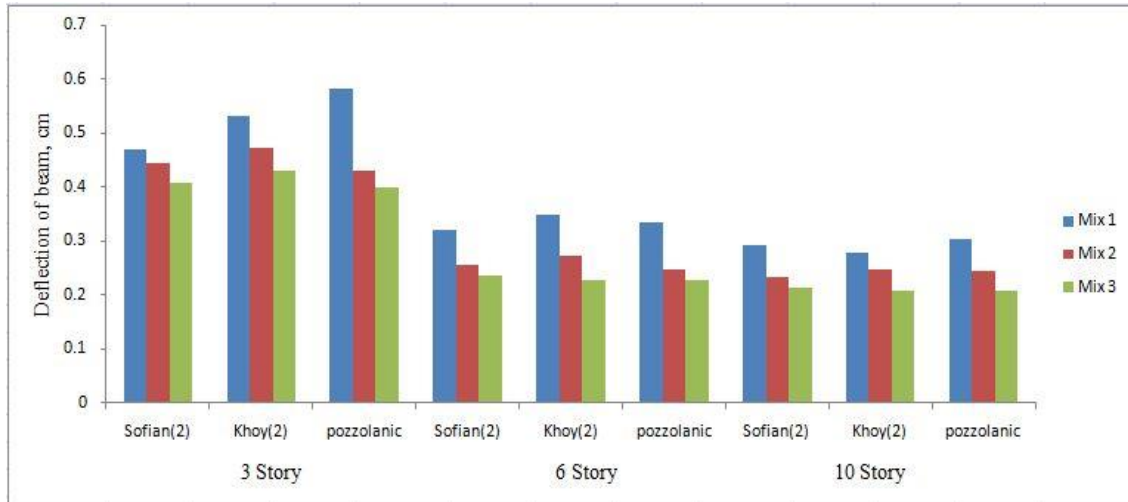

شکل ۹- مقدار میلگرد مصرفی قاب‌های نمونه (کیلوگرم)

با افزایش مقاومت فشاری و به تبع آن افزایش مدول الاستیسیته و مدول برشی بتن مقدار میلگردهای مصرفی قابها کاهش پیدا می کند. کمبود مقاومت ناشی از کاهش میلگردها با افزایش مقاومت فشاری بتن از طریق افزودن فوق روان کننده جبران می شود.

استفاده از طرح اختلاط ۳ یا به عبارت دیگر افزودن فوق روان کننده و کاهش نسبت آب به سیمان با عیار سیمان ثابت، بیشترین کاهش در میلگردهای مصرفی قابهای نمونه را موجب شده است.

میزان کاهش میلگرد مصرفی در اثر افزودن فوق روان کننده به بتن مصرفی در قابهای با تعداد طبقات بیشتر، چشم گیرتر است.

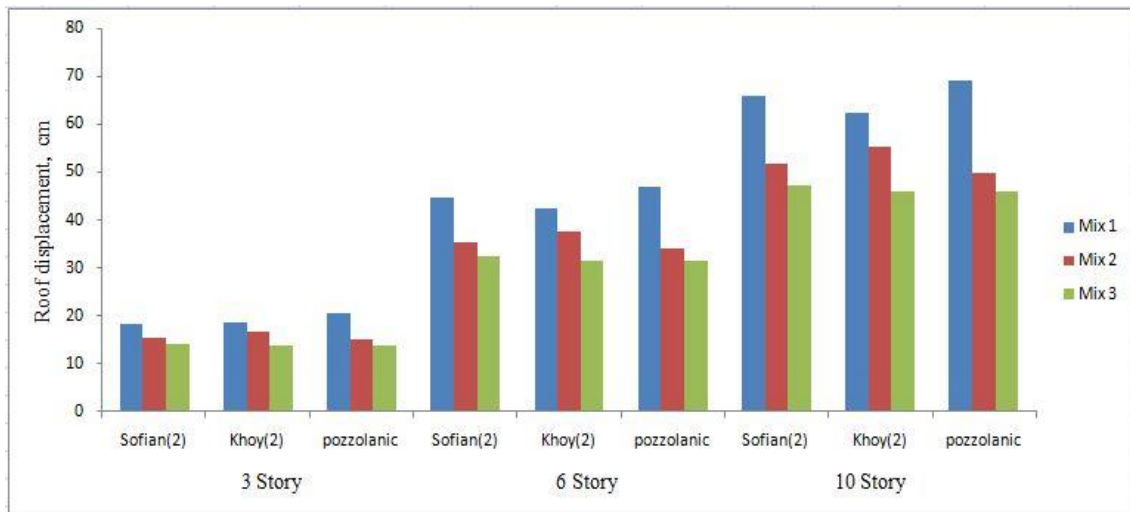

شکل ۱۰- تغییر مکان وسط دهانه تیرها تحت بارهای ثقلی (سانتیمتر)

با افزایش مقاومت فشاری و به تبع آن افزایش مدول الاستیسیته و مدول برشی بتن سختی تیرها افزایش یافته و تغییر شکل آنها کاهش می یابد.

در صورت استفاده از طرح ۳ (افزودن فوق روان کننده و کاهش نسبت آب به سیمان با عیار سیمان ثابت) سختی تیرها در قابها نسبت به سایر طرحها بیشتر افزایش می یابد. این افزایش سختی باعث کاهش تغییر مکان تیرهای آنها تحت بارهای ثقلی می شود.

کاهش تغییر شکل تیرها در قابهای کوتاه تر بیشتر است. بنابراین افزایش سختی تیرها در این قابها موثرتر است. با توجه به این مورد و نتیجه بدست آمده در مورد کاهش میلگردهای مصرفی در قابهای بلندتر می توان گفت افزودن فوق روان کننده و کاهش نسبت آب به سیمان در هر دو مورد قابهای کوتاه و بلند از طرق مختلف مفید واقع می شود.

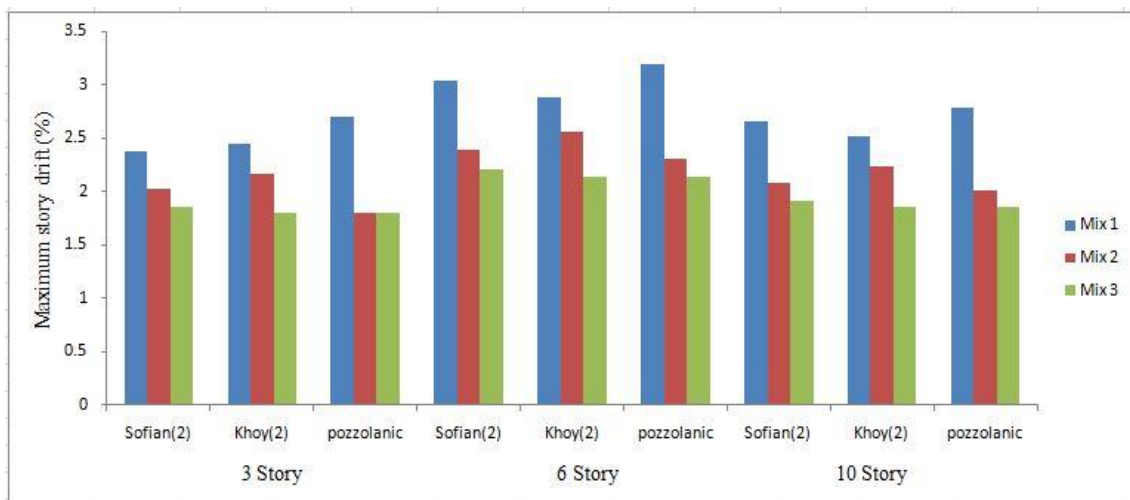

شکل ۱۱- تغییر مکان تراز بام (سانتیمتر)

با افزایش مقاومت فشاری و به تبع آن افزایش مشخصات مکانیکی بتن، سختی قاب‌ها در برابر بارهای جانبی افزایش می‌یابد. این افزایش سختی باعث کاهش تغییر مکان جانبی تراز بام آن‌ها تحت بارهای جانبی می‌شود.

استفاده از طرح ۳ به دلیل مقاومت فشاری بالاتر نسبت به سایر طرح‌ها در قابهای بتن آرمه با تعداد طبقات مختلف باعث کاهش بیشتری در تغییر مکان تراز بام قاب‌ها می‌شود.

کاهش تغییر مکان جانبی تراز بام در قاب‌های با تعداد طبقات بالاتر بیشتر است. بنابراین افزایش مقاومت فشاری در کاهش تغییر مکان این قاب‌ها موثرتر می‌باشد.

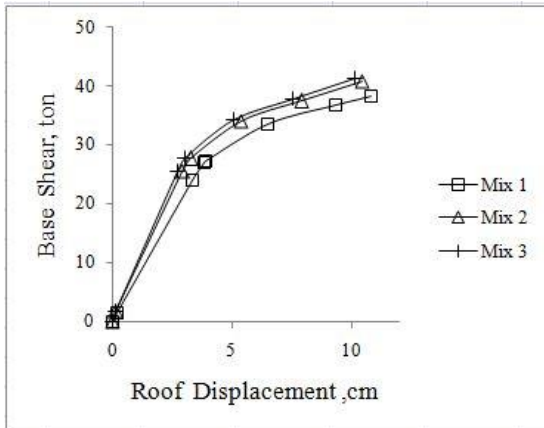

شکل ۱۲- حداکثر تغییر مکان نسبی طبقات (%)

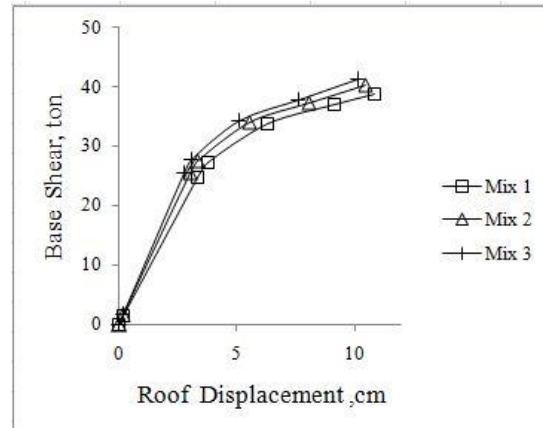
با افزایش مقاومت فشاری و به تبع آن افزایش مشخصات مکانیکی بتن، سختی قاب‌ها در برابر بارهای زلزله افزایش می‌یابد. این افزایش سختی باعث کاهش تغییر شکل نسبی طبقات تحت بارهای زلزله می‌شود.

در این مورد نیز استفاده از طرح ۳ به دلیل مقاومت فشاری بالاتر نسبت به سایر طرحها در قابهای بتن آرمه با تعداد طبقات مختلف باعث کاهش بیشتری در تغییر مکان نسبی طبقات می شود.

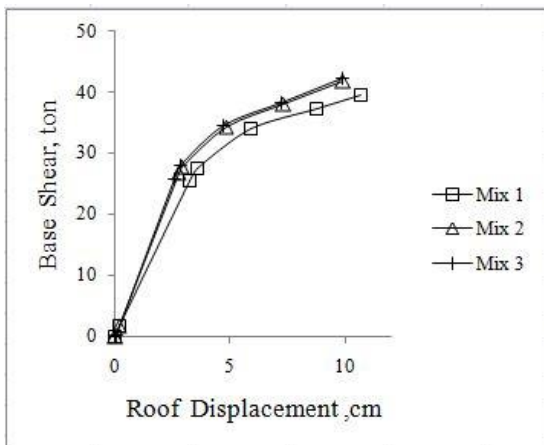
در شکل های ۱۳ تا ۲۱ مقایسه منحنی های ظرفیت قابها برای الگوی بار ناشی از مود اول سازه در صورت استفاده از سیمان های مختلف نشان داده شده است. [۱۳، ۱۲]

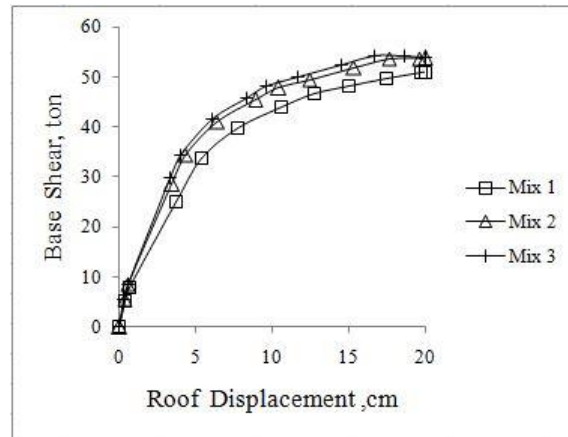
شکل ۱۳- منحنی ظرفیت قاب ۳ طبقه (II صوفیان)

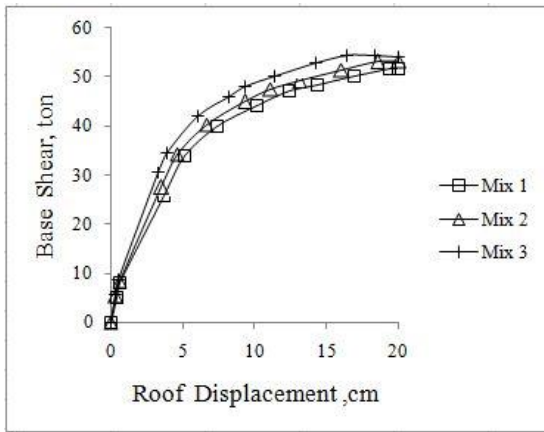
شکل ۱۴- منحنی ظرفیت قاب ۳ طبقه (II خوی)

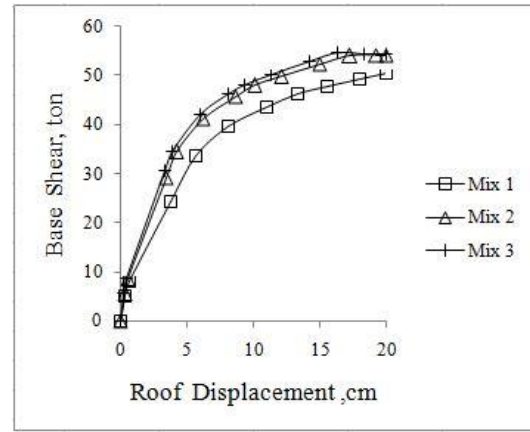
شکل ۱۵- منحنی ظرفیت قاب ۳ طبقه (پوزولانی)

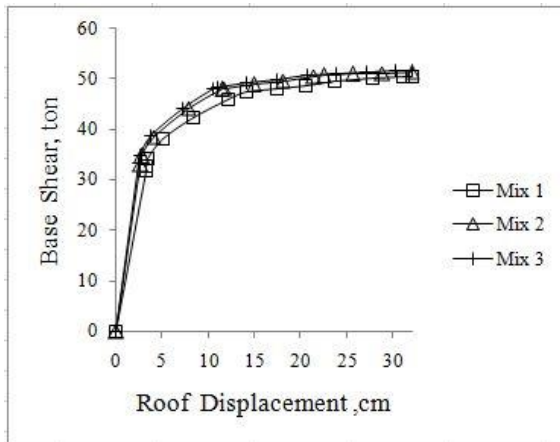
شکل ۱۶- منحنی ظرفیت قاب ۶ طبقه (II صوفیان)

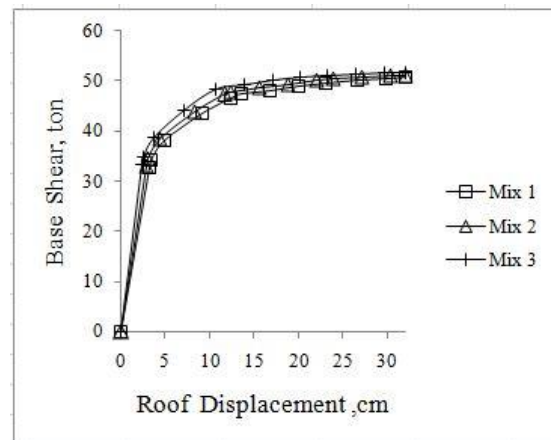
شکل ۱۷- منحنی ظرفیت قاب ۶ طبقه (II خوی)

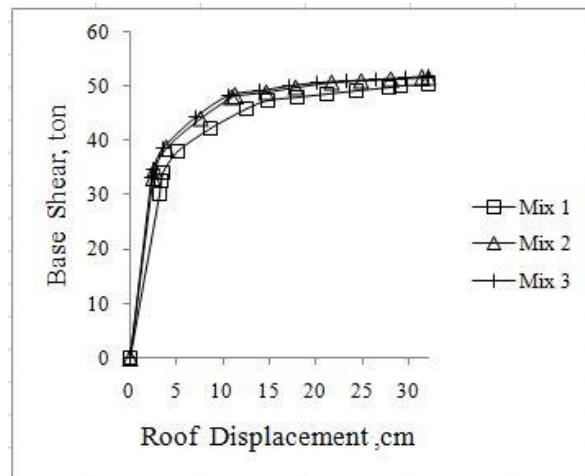
شکل ۱۸- منحنی ظرفیت قاب ۶ طبقه (پوزولانی)

شکل ۱۹- منحنی ظرفیت قاب ۱۰ طبقه (II صوفیان)

شکل ۲۰- منحنی ظرفیت قاب ۱۰ طبقه (II خوی)

شکل ۲۱- منحنی ظرفیت قاب ۱۰ طبقه (پوزولانی)

با توجه به شکل های ۱۳ تا ۲۱ می توان گفت:

با افزودن فوق روان کننده به بتن و بهبود مشخصات مکانیکی آن سطح زیر منحنی ظرفیت قابها افزایش می یابد که نشان دهنده افزایش شکل پذیری سازه و توانایی بیشتر آن در مستهلک کردن انرژی ناشی از زلزله می باشد.

۵- نتیجه گیری

در حیطه تحقیق انجام شده می توان موارد زیر را نتیجه گرفت:

- فوق روان کننده ها علاوه بر افزایش اسلامپ و کارایی مخلوط بتن تازه، از طریق کاهش نسبت آب به سیمان موجب افزایش مقاومت فشاری و مدول الاستیسیته و کاهش ضریب پواسون و در نتیجه افزایش مدول برشی بتن سخت شده می شوند.
- فوق روان کننده ها با کاهش نسبت آب به سیمان باعث کاهش جذب آب و افزایش دوام بتن در برابر سیکل های متوالی ذوب و یخبندان می شوند.
- سیمان پرتلند تیپ ۲ صوفیان و سیمان پرتلند پوزولانی به ترتیب عملکرد بهتری از نظر اقتصادی و دوام از خود نشان می دهند.
- استفاده از فوق روان کننده ها به دلیل بالا بودن قیمت آنها موجب افزایش هزینه مستقیم بتن مصرفی می شود ولی با توجه به بالا رفتن مقاومت فشاری بتن ها، هزینه مقاومتی (نسبت هزینه به مقاومت) کاهش پیدا می کند. یا به عبارت دیگر افزودن فوق روان کننده به مخلوط های بتنی به صورت غیر مستقیم موجب صرفه جویی در هزینه ها می شود.
- همچنین استفاده از فوق روان کننده ها در بتن مصرفی ساختمان های بتنی با تعداد طبقات مختلف از طریق بالا بردن مقاومت فشاری، مدول الاستیسیته و کاهش ضریب پواسون موجب کاهش فولاد مصرفی، تغییر مکان افقی تراز بام، حداکثر تغییر مکان نسبی طبقات و تغییر مکان وسط دهانه تیرها می شود. لذا می توان گفت در صورت استفاده صحیح از فوق روان کننده ها می توان به صرفه-جویی هایی غیرمستقیم در هزینه ها دست یافت.
- استفاده از فوق روان کننده و کاهش تغییر مکان افقی تراز بام، تغییر مکان نسبی طبقات و افت تیرها موجب بالا بردن ایمنی سازه ها هم از لحاظ ترک خوردگی و کاهش ممان اینرسی موثر مقاطع و هم اثر $P-\Delta$ می شود.

- با افزودن فوق‌روان‌کننده به بتن و بهبود مشخصات مکانیکی آن سطح زیر منحنی ظرفیت قاب‌ها افزایش می‌یابد که نشان دهنده افزایش شکل‌پذیری سازه و توانایی بیشتر آن در مستهلک کردن انرژی ناشی از زلزله می‌باشد.

مراجع

- ۱- کریمی نیا م، پیروی م، "بررسی تاثیر درصدهای مختلف ابر روان‌کننده بر پایه پلی‌کربوکسیلات بر خواص مکانیکی بتن‌های سبک سازه‌های ساخته شده با اسکوریا"، اولین کنفرانس ملی صنعت بتن، مرکز بین‌المللی علوم و تکنولوژی پیشرفته و علوم محیطی، خرداد ۱۳۹۱
- ۲- اولی پور م، عباسی دزفولی ع، سلطانیان م، "بررسی نقش فوق‌روان‌کننده‌های پلی‌کربوکسیلات و نفتالین بر مقاومت فشاری، میزان نفوذ پذیری و دوام در برابر نمک‌ها در بتن با عیار سیمان بالا"، اولین کنفرانس ملی صنعت بتن، مرکز بین‌المللی علوم و تکنولوژی پیشرفته و علوم محیطی، خرداد ۱۳۹۱
- 3- ASTM C33, "Standard Specification for Aggregate concrete"
- 4- ASTM C494-12, "Standard Specification for Chemical Admixtures for Concrete"
- 5- ACI 211-01, "Guide for Mix Design of Concrete "
- 6- ASTM C469 "Standard Test Method for Static Modulus of Elasticity and Poisons Ratio"
- ۷- قلعه‌نوی م، اژدری مقدم م، اورعی کلمکانی ع، "بررسی افزایش دوام بتن در برابر سیکل‌های یخبندان و ذوب یخ" هشتمین کنگره بین‌المللی مهندسی عمران، ۲۱ تا ۲۳ اردیبهشت ۱۳۸۸، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران
- 8- ACI 318-99 "Design Code of Concrete Frames"
- ۹- میحث ششم مقررات ملی ساختمان، "بارهای وارد بر ساختمان"
- ۱۰- استاندارد ۲۸۰۰ ایران "طراحی ساختمان‌ها در برابر زلزله"، ویرایش سوم، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۸۴
- 11- Computers & Structures Incorporated (CSI). ETABS NL. Berkeley (CA, USA);2004
- 12- Computers & Structures Incorporated (CSI). SAP2000 NL. Berkeley (CA, USA);2004
- ۱۳- نشریه شماره ۳۶۰ "دستور العمل بهسازی لرزه‌ای ساختمان‌های موجود".